

HET FEDERAAL PARKET

R. VERSTRAETEN, D. VAN DAELE en D. DEWANDELEER¹

1. Inleiding

Eén van de krachtlijnen van de in het Octopus-akkoord van 24 mei 1998 voorziene hervorming van het openbaar ministerie betreft de oprichting van een federaal parket.

In deze bijdrage worden in de eerste plaats de achtergronden van dit voorstel besproken. Vervolgens worden de krachtlijnen van het voorstel aangegeven, waarna achtereenvolgens uitgebreid wordt ingegaan op: de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket, de conflicten betreffende de behandeling van de zaak, de leiding, de samenstelling en de werking van het federaal parket, de verhouding tot de (federale) politie, de verhouding tot de onderzoeksrechter/onderzoeksgerechten en de verhouding tot de rechter ten gronde.

Bij elk van deze thema's worden in de eerste plaats de uitgangspunten van de Octopus-partners geanalyseerd. Op grond van deze analyse worden ten tweede enerzijds aanvullende voorstellen geformuleerd en worden anderzijds, waar wij dit voorstaan, alternatieven voorgesteld.

2. De achtergronden van het 'Octopus-voorstel'

De versnippering van het gerechtelijk apparaat over zevententwintig gerechtelijke arrondissementen is zonder twijfel één van de grote problemen waarmee de strafrechtsbedeling in België wordt geconfronteerd. Deze vaststelling is geenszins nieuw.² Zo stelde de eerste Bende-commissie onomwonden dat de beperking van de territoriale bevoegdheid tot één gerechtelijk arrondissement of zelfs tot één rechtsgebied voor het onderzoek naar bepaalde misdrijven een keurslijf en een hinderpaal vormt. De Commissie stelde dan ook voor om in een aantal gevallen een magistraat *ad hoc* te belasten met de coördinatie van het strafrechtelijk onderzoek over het gehele grondgebied.³

1. Respectievelijk als hoogleraar, als wetenschappelijk medewerker en als assistent verbonden aan het Instituut voor Strafrecht van de K.U. Leuven.

2. Koninklijk Commissaris voor de gerechtelijke hervormingen VAN REEPINGHEN wees er bijvoorbeeld in 1964 reeds op dat een dergelijke versnippering niet meer te verantwoorden viel (zie R. VAN CAMP, 'Georganiseerde criminaliteit. Te veel rechtsstaat of te veel Fouché? Rede uitgesproken op de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Antwerpen op 2 september 1996 door Procureur-generaal R. Van Camp', *R.W.*, 1996-97, (665) 705).

3. De Commissie voegde er aan toe dat een duidelijke en wettelijke regeling moet worden getroffen voor de bevoegdheden van deze magistraten en de wijze waarop ze die kunnen uitoefenen, voor het

Dit voorstel lag mede aan de basis van de vertrouwelijke circulaire van 25 april 1990, waarin de functie van nationaal magistraat werd omschreven.⁴ Bij Wet van 4 maart 1997 werd vervolgens het ambt van nationaal magistraat formeel geconsacreerd. Luidens het door deze Wet ingevoegde artikel 144*bis* van het Gerechtelijk Wetboek staan de nationaal magistraten in voor de coördinatie van de uitoefening van de strafvordering en voor het vergemakkelijken van de internationale samenwerking. Daarnaast zijn zij, zolang een Procureur des Konings zijn wettelijk bepaalde bevoegdheden niet heeft uitgeoefend, belast met het nemen van alle dringende maatregelen die met het oog op de uitoefening van de strafvordering noodzakelijk zijn.

Voormalig minister van Justitie De Clerck wees er in het kader van de parlementaire voorbereiding van de Wet van 4 maart 1997 op dat de nationaal magistraten, door hun kennis en ervaring in complexe dossiers ter beschikking te stellen van de parketten, een duidelijke meerwaarde leveren aan de strafrechtelijke onderzoeken. Verder sprak hij de verwachting uit dat de nationaal magistraten zullen bijdragen tot de verdere uitbouw van het openbaar ministerie.⁵

Een en ander belet echter niet dat zowel de Bende-commissie II als de Commissie-Dutroux-Nihoul c.s. eens te meer wezen op de problemen die voortvloeien uit de te grote opdeling van het strafrechtelijk onderzoek, als gevolg van het bestaan van zevenentwintig gerechtelijke arrondissementen. De Bende-commissie II stelde dan ook voor om die dossiers die wegens hun grensoverschrijdend karakter of wegens andere specifieke kenmerken, de werkingsmiddelen of de opleidingsgraad van de lokale parketmagistraten overstijgen, toe te vertrouwen aan een gestructureerd federaal parket. De leiding van dit federaal parket zou berusten bij een federale Procureur-generaal, waarvan expliciet werd gesteld dat hij niet onder het gezag van het college van Procureurs-generaal zou ressorteren. Hij zou binnen het college immers op gelijke voet met de andere Procureurs-generaal staan. Naast deze federale Procureur-generaal zouden de thans actieve nationaal magistraten in het federaal parket worden opgenomen. Deze nationaal magistraten zouden enerzijds coördinatieopdrachten uitvoeren, terwijl ze anderzijds, onder het gezag van de federale Procureur-generaal, met bepaalde dossiers belast zouden kunnen worden.⁶

→

toezicht dat op hen wordt uitgeoefend en de verantwoording die zij dienen af te leggen en voor de vereisten en de procedure voor hun aanstelling (Parlementair onderzoek naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme georganiseerd wordt. Verslag namens de onderzoekscommissie uitgebracht door de heren VAN PARYS en LAURENT, *Parl. St.*, Kamer, 1988, nr. 59/8, 381).

4. Deze circulaire kwam in essentie neer op het formaliseren van een praktijk die binnen het openbaar ministerie – met name in de tweede helft van de jaren tachtig – was gegroeid (zie J. VANDERBORGHT en P. DE HERT, 'Het ambt van nationaal magistraat', *Handboek Politiediensten*, juni 1997, 4-8).

5. Wetsontwerp tot instelling van het college van Procureurs-generaal en tot instelling van het ambt van nationaal magistraat. Verslag namens de commissie voor de justitie uitgebracht door de heren Thierry GIET en Frans LOZIE, *Parl. St.*, Kamer, 1996-97, nr. 867/6, 5.

6. Ten aanzien van de gecoördineerde federale behandeling dienen er volgens de Bende-commissie II eenvormige richtlijnen van het college van Procureurs-generaal te komen. In het kader van deze richtlij-

→

De Commissie-Dutroux-Nihoul c.s. schaarde zich in haar tweede, aanvullend verslag van 16 februari 1998 volmondig achter dit voorstel van de Bende-commissie II.⁷ Daarnaast onderschreef ook de Parlementaire commissie van onderzoek naar de georganiseerde misdaad in België in haar tweede tussentijds verslag het voorstel tot oprichting van een federaal parket.⁸

3. De krachtlijnen van het ‘Octopus-voorstel’

In uitvoering van de aanbevelingen van de genoemde parlementaire onderzoekscommissies, en met name van het voorstel van de Bende-commissie II, voorziet het Octopus-akkoord van 24 mei 1998 in de oprichting van een gestructureerd federaal parket. Dit federaal parket dient aldus een antwoord te bieden op de vastgestelde gebreken bij de behandeling en de coördinatie van het gerechtelijk optreden in complexe dossiers enerzijds en bij de behandeling van dossiers die de grenzen van een arrondissement of van een rechtsgebied overstijgen anderzijds.⁹

→
nen zouden dan zowel de Procureur des Konings als de territoriaal bevoegde Procureur-generaal – deze laatste na raadpleging van de Procureur des Konings – het initiatief tot een gecoördineerde federale behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling – voor zover het gaat om lopende gerechtelijk onderzoeken in verschillende gerechtelijke arrondissementen van eenzelfde rechtsgebied –, hetzij door het Hof van Cassatie, ingeval het op lopende gerechtelijke onderzoeken gaat die over meerdere ressorten verspreid zijn. Aan te stippen valt dat de Bende-commissie II expliciet voorzag in het doortrekken van de federale behandeling naar de onderzoeksrechters. Ter zake zou ofwel worden overgegaan tot de aanwijzing van een federale onderzoeksrechter ‘*ad hoc*’, hetzij tot een zogenaamde ‘pool’ van federale, onderzoeksrechters (Parlementair onderzoek naar de noodzakelijke aanpassingen van de organisatie en de werking van het politie- en justitiewezen op basis van de moeilijkheden die gerezen zijn bij het onderzoek naar de ‘Bende van Nijvel’. Verslag namens de onderzoekscommissies uitgebracht door de heren Renaat LANDUYT en Jean-Jacques VISEUR, *Parl. St.*, Kamer, 1995-96, nr. 573/7, 51-54).

7. Parlementair onderzoek naar de wijze waarop het onderzoek door politie en gerecht werd gevoerd in de zaak ‘Dutroux-Nihoul en consorten’. Aanvullend verslag namens de onderzoekscommissie uitgebracht door de heer Renaat LANDUYT en mevrouw Nathalie DE T’SERCLAES, *Parl. St.*, Kamer, 1996-97, nr. 713/8, 167-168.

8. Deze Commissie wees erop dat een federaal parket niet zou mogen optreden als een verticaal hiërarchisch gezagsorgaan ten aanzien van de andere parketten. Het zou veeleer moeten zorgen voor een horizontale samenwerking tussen de onderscheiden parketten en dit met name op het vlak van de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Verder werd expliciet gesteld dat de instelling van een federaal parket niet tot gevolg mag hebben dat aan de lokale parketten hun bevoegdheden worden ontnomen. Aangezien het federaal parket immers in hoofdzaak een coördinerende rol zou vervullen, blijven de lokale parketten bevoegd om de in hun rechtsgebied geopende dossiers te behandelen. Hierbij valt aan te stippen dat deze stelling moeilijk verenigbaar lijkt met de passage uit het commissieverslag waarin het federaal parket wordt omschreven als het operationele orgaan voor de vervolging op het vlak van georganiseerde criminaliteit (Parlementaire commissie van onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit in België. De impact van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, onder meer door het gebruik van bijzondere opsporingsmethoden, op de organisatie van politiediensten en het openbaar ministerie. Tweede tussentijds verslag uitgebracht door de heren COVELIERS en DESMEDT, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-326/8, 127-128).

9. Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Toelichting, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 4-5.

In de lijn van deze dubbele finaliteit bepaalt het Octopus-akkoord dat het federaal parket bevoegd is voor die dossiers, die wegens hun specificiteit of hun complexiteit, op het federale niveau behandeld moeten worden. Het akkoord geeft hiervan twee voorbeelden, te weten: dossiers met een grensoverschrijdend karakter en dossiers die een band vertonen met de georganiseerde criminaliteit.¹⁰

De huidige nationaal magistraten worden in het federaal parket geïncorporeerd. Daarnaast zou het federaal parket bestaan uit een nader te bepalen aantal federale magistraten. Hierbij is nu reeds voorzien dat vier federale magistraten een taakomschrijving zullen krijgen in het kader van de werking van de federale politie (*infra* punt 8). Tevens dient te worden aangestipt dat de lokale parketmagistraten door middel van detachering en delegatie bij de werking van het federaal parket zullen worden betrokken (*infra*, punt 7).

Oorspronkelijk was vooropgesteld dat het federaal parket onder leiding zou staan van een zesde, federale Procureur-generaal, die lid zou zijn van het college van Procureurs-generaal, doch er geen voorzitter van zou kunnen zijn. Deze federale Procureur-generaal zou daarenboven geen portefeuillehouder kunnen zijn.¹¹ Deze optie werd intussen door de Octopuspartners verlaten. Thans wordt voorgesteld het federaal parket onder leiding te plaatsen van een federale procureur (*infra*, punt 6).

In het besef dat de instelling van een federaal parket een ingrijpende structurele hervorming binnen de organisatie van het openbaar ministerie inhoudt en daarenboven talrijke vragen van procedurele aard oproept, voorzag het Octopus-akkoord in de instelling van een werkgroep. Deze werkgroep werd belast met een onderzoek naar de concrete voorwaarden en bevoegdheden waaronder een federaal parket zou kunnen functioneren en naar de gevolgen van de instelling ervan op de strafprocedure. De werkgroep heeft intussen haar werkzaamheden beëindigd.¹²

Deze bijdrage is mede gebaseerd op het rapport van de werkgroep-federaal parket. Nog tijdens de werkzaamheden van de werkgroep werd door de Octopus-partners het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings opgesteld. Dit wetsvoorstel werd op 15 juli 1998 in de Senaat ingediend en werd intussen reeds besproken in de Senaatscommissie voor Justitie, waar ook de werkzaamheden van en de krachtlijnen vooropgesteld door de werkgroep werden toegelicht. De discussie van het wetsvoorstel resulteerde in een aantal door de Octopus-partners aangenomen amendementen, die ofschoon ze nog niet werden gepubliceerd, wel reeds in voorliggende bijdrage werden verwerkt.

10. Krachtlijnen inzake de hervorming van de gerechtelijke organisatie, 24 mei 1998, 2.

11. Zie artikel 5 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 17.

12. De werkgroep was samengesteld uit R. Verstraeten (K.U. Leuven), A. Masset (Univ. Liège), D. Van Daele en D. Dewandeleer (beiden K.U. Leuven).

4. De bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket

4.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

De in het Octopus-akkoord bepaalde algemene bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket (*supra*, punt 3) wordt in het Octopus-wetsvoorstel uitgewerkt in vier taken die aan het federaal parket worden toevertrouwd.¹³

De eerste opdracht is het uitoefenen van de strafvordering in die dossiers die aan de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket beantwoorden.

De tweede en de derde opdracht van het federaal parket behelzen twee taken die momenteel door de nationaal magistraten worden waargenomen, te weten: de coördinatie van de uitoefening van de strafvordering enerzijds en het vergemakkelijken van de internationale samenwerking anderzijds.

De vierde opdracht van het federaal parket betreft het uitoefenen van het toezicht op de algemene en bijzondere werking van de federale politie (*infra*, punt 8).

4.2. EEN VOORSTEL TOT BEVOEGDHEIDSOMSCHRIJVING

Behoudens het vooropstellen van een viervoudige taak voor het federaal parket, werd de bevoegdheid van het federaal parket door de Octopus-partners voorslagnog niet nader gepreciseerd of geoperationaliseerd. In de volgende paragrafen wordt ter zake een voorstel ontwikkeld.

4.2.1. Een delicate evenwichtsoefening

Het aflijnen van de bevoegdheid van het federaal parket is onvermijdelijk een delicate evenwichtsoefening, waarbij een drietal risico's bestaan.

In de eerste plaats bestaat bij een onvoldoende aflijning van de bevoegdheid het risico op een uitholling van de parketten van eerste aanleg, waarbij er een kloof en spanningen met het federaal parket dreigen te ontstaan. Ten tweede riskeert het federaal parket, bij een onvoldoende aflijning van bevoegdheden al snel onder een 'overload' gebukt te gaan.

In de derde plaats houdt ook een te restrictieve bevoegdheidsaflijning risico's in. Enerzijds bestaat dan immers de kans dat niet alle zaken die beantwoorden aan de finaliteit van het federaal parket ook effectief worden gevat, terwijl anderzijds procedureproblemen zouden kunnen worden opgeworpen omtrent de bevoegdheid van het federaal parket om een zaak te behandelen.

Een bevoegdheidsafbakening van het federaal parket aan de hand van de door de Octopus-partners gehanteerde omschrijving 'dossiers die een band vertonen met de georganiseerde criminaliteit' (*supra*, punt 3) lijkt gezien deze risico's niet zinvol en zelfs gevaarlijk. Enerzijds is dit immers een zeer vage omschrijving, terwijl er

13. Zie art. 6 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 17-18.

anderzijds geen eensgezindheid bestaat omtrent de inhoud van het begrip ‘georganiseerde criminaliteit’. Daarenboven zal het lang niet altijd van meetaf aan duidelijk zijn of een dossier een band vertoont met ‘de georganiseerde criminaliteit’.

4.2.2. *Het voorwerp van de bevoegdheidsomschrijving*

Alvorens na te gaan hoe de bevoegdheid van het federaal parket nader kan worden omschreven, zij erop gewezen dat de concretisering en de operationalisering van de bevoegdheid van het federaal parket met name betrekking heeft op de uitoefening van de strafvordering door dit parket. Men mag aannemen dat dit in ruime zin moet worden begrepen en aldus ook het leiden van een opsporingsonderzoek behelst.¹⁴ Afgezien hiervan zal het gaan om het sturen van het gerechtelijk onderzoek, het waarnemen van de behandeling van de zaak op de zittingen van onderzoeksgerechten en vonnisgerechten – met inbegrip van het hof van assisen – en de zorg voor de uitvoering van de straffen.

Dat de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket louter betrekking heeft op het aspect van de uitoefening van de strafvordering, impliceert dat het zorgen voor de coördinatie van de uitoefening van de strafvordering enerzijds en het vergemakkelijken van de internationale samenwerking anderzijds twee taken zijn die het federaal parket ook waarneemt of kan waarnemen in die strafzaken die niet onder de omschrijving van haar operationele bevoegdheid vallen. De instelling van een operationeel federaal parket vormt inderdaad geen aanleiding om deze twee opdrachten, die thans door de nationaal magistraten worden waargenomen, aan beperkingen te onderwerpen.¹⁵

4.2.3. *De operationalisering van de bevoegdheidsomschrijving*

De dubbele invalshoek met betrekking tot de finaliteit van de oprichting van het federaal parket dient logischerwijze vertaald te worden in een dubbele invalshoek met betrekking tot de bevoegdheidsomschrijving. Anders gesteld: de bevoegdheidsaflijning ratione materiae van het federaal parket moet enerzijds betrekking hebben op de categorieën van te onderzoeken strafbare feiten en dient anderzijds voort te vloeien uit de op te lossen communicatie- en coördinatieproblemen.¹⁶

14. Hoewel in het geval van een opsporingsonderzoek de strafvordering formeel niet is ingesteld.

15. Hierbij valt wel op te merken dat de nationaal magistraten thans op grond van artikel 144bis, § 3, 1° Ger.W. in het kader van de coördinatie van de uitoefening van de strafvordering en van het vergemakkelijken van de internationale samenwerking, indien noodzakelijk en na de territoriaal bevoegde Procureur-generaal te hebben ingelicht en behoudens diens andersluidende beslissing, dwingende onderrichtingen aan de Procureurs des Konings kunnen geven. Deze bevoegdheid wordt niet hernomen in het in het Octopus-wetsvoorstel nieuw voorgestelde artikel 16bis Ger.W. De vraag rijst of dit een bewuste keuze is.

16. Beide gaan niet noodzakelijk samen. Zo kunnen coördinatie- en communicatieproblemen zich ook voordoen in strafzaken die twee of meer arrondissementen bestrijken, doch die niet noodzakelijk complex
→

Deze dubbele invalshoek ten aanzien van de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket behoeft een nadere operationalisering en concretisering. Hiertoe komen een aantal mogelijkheden in aanmerking.

Een eerste mogelijkheid is een bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket op grond van een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties. Dit heeft als voordeel dat de bevoegdheid van het federaal parket in theorie duidelijk en limitatief is omschreven. Aan deze eerste mogelijkheid kleven echter ook zeer aanzienlijke nadelen. Zo is het in de eerste plaats in een strafrechtelijk onderzoek niet steeds van bij aanvang duidelijk onder welke kwalificatie de feiten in kwestie zijn onder te brengen. Hierbij komt ten tweede dat de ervaring met de telefoontap-wetgeving aantoont dat een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties te rigide en onvoldoende soepel dreigt uit te vallen. In de derde plaats maakt de veelheid van materies waarin de finaliteit van het federaal parket potentieel kan vervuld worden, de opstelling van een dergelijke limitatieve, exhaustieve lijst tot een uiterst hachelijke onderneming.¹⁷ Tot slot zal het concreet en limitatief karakter van de kwalificatie-lijst het opwerpen van bevoegdheidskwesties in de procedure met zich meebrengen.

Een tweede mogelijkheid is een bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket op grond van een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties, gekoppeld aan een 'inkleuring' – met andere woorden aan een kwalitatief criterium –, als bijkomend selectiecriteria toegepast op de lijst. Deze inkleuringsfactoren dienen logischerwijze aan te sluiten bij het doel dat bij de oprichting van een federaal parket wordt beoogd, te weten: een operationeel optredende entiteit in zaken die wegens de vereiste hoge graad van coördinatie en/of gespecialiseerde kennis beter op federaal niveau worden behandeld.

Aldus komen voor de inkleuring drie criteria in aanmerking. Een eerste criterium is de vereiste specialisatiegraad. Op grond van dit criterium zou het federaal parket die zaken (kunnen) behandelen die wegens hun complexiteit of hun schaal de mogelijkheden van een lokaal parket te boven gaan. Ten tweede is er het coördinatie- en communicatiecriterium. Hier kan de bevoegdheid van het federaal parket worden gegrond op de omstandigheid dat het strafbaar feit de grenzen van een gerechtelijk arrondissement overschrijdt en/of dat het in verband lijkt te staan met één of meer andere strafbare feiten die zich in één of meer andere gerechtelijke arrondissementen

→

van aard zijn. Bij wijze van voorbeeld, een bende die diefstallen pleegt in verschillende gerechtelijke arrondissementen. Anderzijds kan een strafzaak die in één arrondissement speelt – en waarin dus geen coördinatie- en communicatieproblemen op parketniveau spelen – dermate complex van aard zijn dat ze het specialisatieniveau of de middelen van de lokale magistraten overstijgt. In die zin kan het federaal parket dus zowel een rol spelen m.b.t. het vermijden van coördinatie- en communicatieproblemen als m.b.t. het leveren van de in complexe en/of gevoelig liggende dossiers vereiste gespecialiseerde kennis.

17. Zo rijst bijvoorbeeld de vraag of koppelbazerij in de lijst met kwalificatie dient te worden opgenomen. Op het eerste gezicht lijkt dit niet het geval. Anderzijds kunnen zaken van koppelbazerij onder bepaalde omstandigheden – bijvoorbeeld de grootschaligheid ervan – wel degelijk voor een federale behandeling in aanmerking komen. Om dit toe te laten, lijkt het noodzakelijk een bijzonder uitgebreide lijst van strafrechtelijke kwalificaties te voorzien, hetgeen echter meteen het voordeel van de duidelijkheid grotendeels dreigt weg te nemen.

situëren. Een derde criterium is het veiligheids criterium. Aldus zou het federaal parket ook kunnen optreden op grond van de omstandigheid dat een strafbaar feit de externe of interne veiligheid van het land in gevaar brengt.¹⁸

Deze tweede mogelijkheid biedt echter geen oplossing voor de aangegeven nadelen van het werken met een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties. Daarenboven beperkt de toevoeging van een kwalitatief criterium nog meer de bevoegdheid van het federaal parket. Ook deze mogelijkheid dient dus te worden verworpen.

De nadelen van de eerste en de tweede mogelijkheid kunnen worden opgevangen indien de bevoegdheid van het federaal parket wordt omschreven op grond van enerzijds een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties, doch waarbij anderzijds complementair aan deze lijst het drievoudig kwalitatief criterium wordt gehanteerd. Een dergelijk model heeft het voordeel dat voor de misdrijven die worden opgenomen in de lijst met kwalificaties de mogelijke bevoegdheid van het federaal parket onbetwistbaar vastligt. Een tweede voordeel is dat de nadelen van het werken met een limitatieve lijst van kwalificaties worden opgevangen. Hierbij is wel aan te tekenen dat zodoende de 'inventaris' van kwalificaties veel van zijn zin verliest.

Er is tot slot ook een vierde mogelijkheid, te weten: een bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket op grond van een louter kwalitatief criterium. Het voordeel van deze benadering is dat de bevoegdheid zeer soepel wordt omschreven. Hiertegenover staat het nadeel dat met name het coördinatie- en communicatiecriterium enigszins vaag en zelfs voluntaristisch lijkt.

Ons inziens kan worden gesteld dat de derde mogelijkheid het werken met een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties¹⁹, gekoppeld aan een kwalitatief criterium als complement op de lijst – de meest aangewezen wijze van bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket lijkt. Aldus wordt een aantal misdrijven aangegeven waarvoor de finaliteit van het federaal parket a priori in een aantal gevallen aanwezig kan zijn, terwijl anderzijds via het kwalitatief criterium wordt vermeden dat andere zaken die een federale behandeling vergen uit het toepassingsgebied zouden worden uitgesloten.²⁰

18. Naast dit drievoudig criterium zou eraan gedacht kunnen worden ook de inzet van bepaalde, bijzondere opsporingstechnieken als element van het kwalitatief criterium voor de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket in aanmerking te nemen. Dit is echter geen goede optie. Aldus zou immers de indruk worden gewekt dat de inzet van bijzondere opsporingsmethoden een exclusieve bevoegdheid van het federaal parket vormt, hetgeen geenszins de bedoeling kan zijn.

19. Voor het opstellen van een dergelijke lijst zou gebruik kunnen worden gemaakt van de lijst van artikel 90ter Sv., houdende de kwalificaties die toelaten dat wordt overgegaan tot het afluisteren, opnemen of kennisnemen van privé-communicatie of privé-telecommunicatie. Evenwel is op te merken dat in deze lijst een aantal misdrijven is opgenomen die in het overgrote deel van de gevallen geenszins beantwoorden aan de finaliteit van een federaal parket (bijvoorbeeld de artikelen 327 tot 330 Sw. (bedreiging sui generis) of artikel 114, § 8 van de Wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven). Aldus zou, gelet op het bestaan van een complementair kwalitatief criterium, kunnen worden geopteerd voor een meer beperkte lijst.

20. Wel is op te merken dat deze oplossing de meest ruime bevoegdheidsomschrijving inhoudt, en dat deze het ook mogelijk maakt dat het federaal parket optreedt voor bepaalde misdrijven (behorend tot de

→

Hoe dan ook is het aangewezen dat de kwalitatieve criteria verder worden geconcretiseerd aan de hand van richtlijnen van de Minister van Justitie, na advies van het college van Procureurs-generaal, conform artikel 143ter van het Gerechtelijk Wetboek. Deze richtlijnen dienen, conform aan artikel 143bis, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek, vervolgens door het college verder te worden uitgewerkt. Daarnaast kan de bevoegdheid van het federaal parket nader worden afgelijnd in het raam van de maatregelen die het college eveneens op grond van artikel 143bis, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek neemt met het oog op de goede algemene en gecoördineerde werking van het openbaar ministerie.

Voor alle duidelijkheid weze opgemerkt dat de bevoegdheid van het federaal parket in het hier geformuleerde voorstel geenszins exclusief is. In hoofde van enerzijds de lokale parketten en anderzijds het federaal parket bestaat met andere woorden een concurrerende bevoegdheid.

5. De conflicten betreffende de behandeling van de zaak

5.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Op welke wijze de bevoegdheid van het federaal parket ook wordt omschreven, conflicten betreffende de (verdere) behandeling van de zaak tussen het federaal parket en een lokaal parket kunnen nooit volledig worden uitgesloten.²¹ Met betrekking tot dergelijke conflicten (en hun beslechting) bepaalt het Octopusakkoord dat een systematische ontlasting van de parketten van eerste aanleg tegen het advies van de Procureur des Konings in, dient te worden vermeden.²²

Het Octopus-wetsvoorstel gaat op deze problematiek niet verder in. Nochtans rijst de vraag hoe conflicten betreffende de behandeling van de zaak tussen het federaal parket en een lokaal parket zullen worden opgelost. In de volgende paragrafen wordt een voorstel tot model van conflictbeslechting ontwikkeld. In het kader hiervan wordt ook de richting aangegeven die de Octopus-partners thans, via de amendering van hun oorspronkelijk wetsvoorstel, lijken uit te gaan (*infra*, 5.2.3.1.).

5.2. EEN VOORSTEL TOT MODEL VAN CONFLICTBESLECHTING

Bij de mogelijke conflicten tussen het federaal parket en een lokaal parket omtrent de vraag door wie een zaak (verder) moet worden behandeld, dient een onderscheid

→
lijst), zelfs indien er geen enkel van de kwalitatieve criteria vervuld is. Indien men dit wil uitsluiten, en absoluut wil vermijden dat het federaal parket enig strafbaar feit zou kunnen behandelen zonder dat één van de kwalitatieve criteria vervuld is, moet worden gekozen voor een louter kwalitatief criterium.

21. Een conflict tussen het federaal parket en de lokale parketten kan overigens niet alleen rijzen omtrent de vraag wie de zaak (verder) dient te behandelen. Conflicten zijn immers ook mogelijk naar aanleiding van de delegatie van taken aan 'lokale' parketmagistraten en naar aanleiding van de allocatie van politieke mankracht en middelen.

22. Krachtlijnen inzake de hervorming van de gerechtelijke organisatie, 24 mei 1998, 2.

te worden gemaakt tussen twee hypothesen, namelijk enerzijds het geval waarin er nog geen opsporings- of gerechtelijk onderzoek loopt en het federaal parket kennis krijgt van een strafbaar feit (cf. punt 5.2.1.) en anderzijds het geval waarin er reeds door een of meer parketten van eerste aanleg een opsporingsonderzoek werd gestart, en er vervolgens blijkt dat er redenen zijn de zaak op het federaal niveau te behandelen (cf. punt 5.2.2.).²³

5.2.1. Eerste hypothese: er is nog geen opsporings- of gerechtelijk onderzoek en het federaal parket krijgt kennis van een strafbaar feit

De eerste hypothese betreft het geval waarin er nog geen opsporingsonderzoek, noch een gerechtelijk onderzoek is geopend, en het federaal parket rechtstreeks kennis krijgt van een strafbaar feit. Deze eerste hypothese kan zich bijvoorbeeld voordoen ingeval er te Brussel een aanslag wordt gepleegd, en het federaal parket hiervan onmiddellijk in kennis wordt gesteld.

Bij deze eerste hypothese moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee sub-hypothesen.

De eerste sub-hypothese betreft het geval dat beantwoordt aan de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket en waarin het federaal parket de zaak zelf wenst te behandelen. In dit geval dient het federaal parket zelf een onderzoek te kunnen starten. Het zal hierbij alle dringende maatregelen nemen die met het oog op de uitoefening van de strafvordering noodzakelijk zijn²⁴ en zal vervolgens, zonder verwijl, de lokale Procureur des Konings inlichten. Indien deze laatste zelf de zaak zou willen behandelen, zal hij hieromtrent logischerwijze overleg moeten plegen met het federaal parket. Geraken beiden het niet eens op welk niveau – lokaal, dan wel federaal – de zaak verder zal worden behandeld, dan rijst de vraag wie de knoop doorhakt (*infra*, punt 5.2.3.).

De tweede sub-hypothese betreft het geval dat al dan niet onder de bevoegdheid van het federaal parket valt, maar dat het federaal parket hoe dan ook niet wenst te behandelen. Het federaal parket zal dan bij toepassing van artikel 29 Wetboek van Strafvordering van het strafbaar feit dadelijk bericht geven aan de Procureur des Konings bij de rechtbank binnen wier rechtsgebied het strafbaar feit is gepleegd of de verdachte zou kunnen worden gevonden. Het federaal parket doet aan deze lokale Procureur des Konings alle desbetreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten toekomen. In zulk een geval is het denkbaar dat de Procureur des Konings zich zou verzetten tegen het starten van een opsporingsonderzoek. In een dergelijk geval zal logischerwijze overleg tussen de Procureur des Konings en het federaal parket

23. Afgezien hiervan zal het vaak – vermoedelijk in de meeste gevallen – zo zijn dat op het moment dat een federalisering van het onderzoek wenselijk blijkt, de zaak of zaken zich reeds in het stadium van gerechtelijk onderzoek bevinden, en er dus reeds één of meer onderzoeksrechters geadieerd zijn (zie *infra*, punt 9).

24. Vgl. het huidige artikel 144*bis*, § 3, 2° Ger.W. met betrekking tot de bevoegdheid van de nationaal magistraten.

moeten plaatsvinden. Ook hier rijst de vraag wat er dient te gebeuren indien dit overleg strandt (*infra*, punt 5.2.3.).

5.2.2. Tweede hypothese: er werd reeds door één of meer parketten van eerste aanleg een opsporingsonderzoek gestart, en vervolgens blijkt dat er redenen zijn de zaak op federaal niveau te behandelen

De tweede hypothese heeft betrekking op het geval waarin door één of meer lokale parketten een opsporingsonderzoek werd gestart en er vervolgens blijkt dat er redenen zijn tot behandeling op het federaal niveau. Hierbij rijst de vraag hoe het federaal parket kennis zal/kan krijgen van een zaak die voor een federale behandeling in aanmerking komt.

In die gevallen die beantwoorden aan de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket, lijkt het logisch om aan de lokale Procureur des Konings een wettelijke informatie-/signaleringsplicht op te leggen.²⁵ Het informeren door de lokale Procureur des Konings van het federaal parket kan uiteraard geenszins inhouden dat het noodzakelijkerwijze tot een federale behandeling zou moeten komen. Er zal hierover immers logischerwijze overleg moeten plaatsvinden tussen het federaal parket en het betrokken lokaal parket. Ook hier rijst opnieuw de vraag wat er dient te gebeuren indien dit overleg strandt (*infra*, punt 5.2.3.).

5.2.3. De beslechting van conflicten betreffende de behandeling van de zaak

Zowel in de eerste hypothese – het federaal parket krijgt kennis van een strafbaar feit dat nog niet het voorwerp uitmaakt van een opsporings- of een gerechtelijk onderzoek – als in de tweede hypothese – er lopen één of meerdere lokale opsporingsonderzoeken en vervolgens blijkt er aanleiding zijn de zaak federaal te behandelen – zal, zoals gesteld, logischerwijze overleg moeten plaatsvinden tussen het federaal parket en het lokale parket over de vraag of welk niveau – lokaal, dan wel federaal – de zaak (verder) zal worden behandeld. In het raam van dit overleg zal worden nagegaan of tussen het federaal parket en het lokaal parket overeenstemming bestaat omtrent het niveau waarop de zaak verder moet worden behandeld. Is dit het geval, dan stelt zich geen probleem. Is dit echter niet het geval, zodat er met andere woorden sprake is van een conflict tussen het federaal parket en een lokaal parket, dan rijst de vraag hoe en door wie dit conflict zal worden beslecht.

25. In het licht van de concurrerende bevoegdheid van de lokale parketten en het federaal parket is het duidelijk dat wanneer de lokale Procureur des Konings deze verplichting niet zou nakomen én het niet tot een federale behandeling zou komen, er zich geen probleem omtrent eventuele nietigheden kan stellen. Een en ander belet uiteraard niet dat de disciplinaire verantwoordelijkheid van de lokale Procureur des Konings die in zijn plicht te kort zou schieten, aan de orde moet kunnen worden gesteld. Aldus zal de Procureur des Konings zich op grond van artikel 400 Ger.W. desgevallend moeten verantwoorden ten aanzien van de Procureur-generaal bij het hof van beroep, waaronder hij ressorteert.

5.2.3.1. Een primauteit voor het federaal parket?

Er kan overwogen worden om in voorliggend geval een primauteit aan het federaal parket toe te kennen. Hoewel dit haaks lijkt te staan op het Octopus-akkoord – waarin, zoals werd aangegeven, werd gesteld dat een systematische ontlasting van de lokale parketten, tegen het advies van de Procureur des Konings in dient te worden vermeden – lijken de Octopus-partners intussen wel een dergelijke piste naar voor te schuiven.

In een amendement op het Octopus-wetsvoorstel wordt aan artikel 143*bis* § 3 van het Gerechtelijk Wetboek een lid toegevoegd, luidens hetwelk het college van Procureurs-generaal belast wordt met een evaluatie van de wijze waarop de federale procureur zijn bevoegdheden uitoefent en van de werking van het federaal parket. In de verantwoording wordt gesteld dat het niet gaat om een controle per individueel dossier, noch om een tuchtrechtelijk toezicht. De achterliggende idee bij dit alles lijkt echter toch te zijn dat de federale procureur het laatste woord krijgt, wanneer het overleg met een lokaal parket omtrent de vraag op welk niveau de zaak best wordt behandeld strandt. Periodiek zal hij hierover dan echter door het college van Procureurs-generaal worden geëvalueerd (*infra*, punt 6.1.).

Hoewel het door de Octopus-partners niet in zoveel woorden wordt gezegd, komt een dergelijke optie ons inziens *de facto* uiteindelijk neer op het toekennen van een evocatierecht aan het federaal parket. Nochtans pleit een belangrijk argument tegen een dergelijke optie. Een evocatierecht van het federaal parket houdt immers het risico in op het ontstaan van ernstige spanningen tussen het federaal en een lokaal parket. Het verdient ons inziens dan ook de voorkeur om te voorzien in een – op het terrein hoe dan ook noodzakelijke – maximale samenwerking tussen de lokale parketten en het federaal parket, zonder aan het laatstgenoemde een opeisingsrecht toe te kennen. Dit impliceert dat ingeval het overleg tussen het federaal parket en een lokaal parket strandt, zou moeten worden voorzien in een arbitrage door een neutrale instantie.

5.2.3.2. De arbitrage: uitgesloten mogelijkheden

De vraag rijst wie in het kader van een arbitrage een conflict inzake de behandeling van de zaak tussen het federaal parket en een lokaal parket zou kunnen beslechten. Noch de Minister van Justitie²⁶, noch een rechtscollege²⁷ komen hiervoor in aanmerking.

Overwogen zou kunnen worden het conflict te laten beslechten door het college van Procureurs-generaal. Ook deze oplossing voldoet echter niet. In een aantal

26. Het komt de Minister van Justitie immers niet toe zich te mengen in de concrete uitoefening van de strafvordering (R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Antwerpen, Maklu, 1993, nr. 58).

27. De rechter kan immers principieel aan het openbaar ministerie geen bevel geven, noch een verbod opleggen (R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen België, 994, nr. 32; *ibid.*, nr. 62).

gevallen zal de beslechting van conflicten tussen het federaal parket en een lokaal parket immers ‘in real time’ moeten gebeuren, hetgeen het college als trancheringsorgaan uitsluit. Afgezien hiervan valt aan te stippen dat in de door de Octopus-partners voorgenomen hervorming van de parketten-generaal, de Procureurs-generaal in beginsel niet meer zullen tussenkomen in individuele dossiers. Bovendien is op te merken dat de Procureurs-generaal weliswaar het college vormen, doch anderzijds ook een lokale – ressortelijke – binding behouden, zodat ze in dit opzicht in zekere mate betrokken partij bij het conflict zijn.²⁸

Om aan dit laatste bezwaar tegemoet te komen zou gedacht kunnen worden aan een beslechting van het conflict door het college, in afwezigheid van de betrokken ressortelijke Procureur(s)-generaal. Het is echter denkbaar dat het conflict betrekking heeft op de federalisering van een strafrechtelijk onderzoek, dat vertakt is over de vijf ressorten. In een dergelijke hypothese zijn alle Procureurs-generaal betrokken partij, zodat ook deze mogelijkheid niet voldoet.

5.2.3.3. Een neutrale zesde Procureur-generaal

In de mate aan het federaal parket geen evocatierecht wordt toegekend, en er met andere woorden geopteerd wordt voor een model waarin de relatie tussen de lokale parketten en het federaal parket in een geest van overleg en samenwerking verloopt, blijft de vraag wie de knoop doorhakt indien het overleg strandt omtrent de vraag wie de zaak (verder) zal behandelen.

De beslechting van dergelijke conflicten zou kunnen worden toevertrouwd aan een neutrale zesde Procureur-generaal. Deze zou dan als federale Procureur-generaal, zonder ressortelijke binding en zonder aan het hoofd te staan van het federaal parket, in het raam van een arbitrageprocedure een conflictoplossende rol vervullen. De zesde Procureur-generaal zou in deze optie een volwaardige Procureur-generaal zijn, zodat niets belet dat hij het voorzitterschap van het college van Procureurs-generaal waarneemt. Daarnaast zou hij, samen met zijn vijf ressortelijke collega's, in de schoot van het college, meewerken aan de voorbereiding en de uitvoering van het strafrechtelijk beleid. Hiertoe zou hem het beheer van de portefeuille toegekend moeten worden waarin de aanpak van de zware, georganiseerde criminaliteit, de internationale politionele en gerechtelijke samenwerking en de samenwerking met de veiligheid van de staat zijn opgenomen.

Als lid van het college van Procureurs-generaal zou de neutrale zesde Procureur-generaal worden ondersteund door het secretariaat van het college. Daarnaast is het denkbaar dat één of meer bijstandsmagistraten die het college van Procureurs-gene-

28. Dit bezwaar speelt trouwens ook ten aanzien van de door de Octopus-partners vooropgestelde evaluatie door het college van Procureurs-generaal van de werking van het federaal parket en van het optreden van de federale procureur.

raal op permanente wijze zullen ondersteunen²⁹, meer specifiek zouden worden belast met de ondersteuning van de zesde Procureur-generaal.

6. De leiding van het federaal parket

6.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Oorspronkelijk gingen de Octopus-partners uit van een federaal parket onder leiding van een afzonderlijke, zesde Procureur-generaal, die net als zijn collega's-Procureur-generaal zou worden aangewezen voor een periode van zeven jaar.³⁰ De federale Procureur-generaal zou lid zijn van het college van Procureurs-generaal, doch zou er evenwel niet de voorzitter van kunnen zijn. Daarenboven werd hem geen specifieke portefeuille toegekend. Op tuchtrechtelijk vlak zou de federale Procureur-generaal, zoals de Procureurs-generaal bij de hoven van beroep, onder het toezicht staan van de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.³¹

De optie dat het federaal parket zou worden geleid door een Procureur-generaal werd intussen door de Octopus-partners verlaten. Een dergelijke optie is immers omwille van twee redenen enigszins verwarrend. In de eerste plaats is het federaal parket functioneel gelijk aan de lokale parketten³², zodat er geen reden is om het onder leiding te plaatsen van een Procureur-generaal. Hierbij komt in de tweede plaats dat de Procureurs-generaal bij de hoven van beroep hun bevoegdheid uitoefenen binnen hun rechtsgebied en dat ze in de toekomst in principe niet langer de strafvordering zullen uitoefenen, daar waar het hoofd van het federaal parket een nationale bevoegdheid heeft en wel de strafvordering zal uitoefenen. Gezien deze overwegingen, besloten de Octopus-partners dat het federaal parket zal worden geleid door een 'federale Procureur'.³³

De verhouding tussen deze federale Procureur en het college van Procureurs-generaal is enigszins dubbelzinnig.

Eenzijds is het zo dat de federale Procureur, geen Procureur-generaal zijnde, geen deel zal uitmaken van het college, doch dat hij er uit hoofde van zijn functie

29. Zie het nieuwe artikel 143*bis*, § 4 Ger.W., zoals voorzien in artikel 5 van het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings.

30. Wat de taalwetgeving betreft, was voorzien dat de federale Procureur-generaal diende te voldoen aan het vereiste van wettelijke tweetaligheid, waarbij een beurtrol inzake taalregime zou worden geëerbiedigd. Afgezien hiervan moest het taalevenwicht tussen de federale Procureur-generaal en de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel worden gerespecteerd.

31. Krachtlijnen inzake de hervorming van de gerechtelijke organisatie, 24 mei 1998, 2; Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Toelichting, *Parl.St.*, Senaat 1997-98, nr. 1-1066/1, 6.

32. Hoewel de bevoegdheid *ratione materiae* en *ratione loci* van het federaal parket van een andere aard is dan deze van een lokaal parket.

33. Zie de verantwoording bij het amendement strekkende tot vervanging in het Wetsvoorstel van 15 juli 1998 van de woorden 'de federale Procureur-generaal' door de woorden 'de federale Procureur'.

wel een bevoorrechte relatie mee zal hebben. Aldus zal de federale Procureur de agenda en de verslagen van de vergaderingen van het college van Procureurs-generaal ontvangen. Ook zal hij in beginsel deelnemen aan de vergaderingen van het college (zie evenwel *infra*), tenzij hij dit niet nodig zou achten.³⁴

Anderzijds is echter aan te stippen dat het college van Procureurs-generaal naast zijn beleidsmatige taak, eveneens als opdracht krijgt de federale procureur te evalueren. Aldus zal het college nagaan of de federale Procureur het strafrechtelijk beleid – zoals vastgesteld door de Minister van Justitie, na advies van het college – uitvoert. Tevens zal het college van Procureurs-generaal een evaluatie maken van de wijze waarop de federale Procureur zijn bevoegdheden uitoefent en van de werking van het federaal parket. Het betreft hier een globale evaluatie, en dus geen controle per individueel dossier, noch een tuchtrechtelijk toezicht *ex* artikel 400 van het Gerechtelijke Wetboek. Het college van Procureurs-generaal zal deze globale evaluatie doen op basis van de rapporten die het van de federale Procureur ontvangt. Aan de vergaderingen van het college die gewijd zijn aan de evaluatie van het optreden van de federale Procureur en van de werking van het federaal parket, zal de federale Procureur uiteraard niet kunnen deelnemen. Wel is het zo dat het college van Procureurs-generaal bij zijn evaluatie-taak de federale Procureur zal horen. Aan de evaluatie van de federale Procureur en het federaal parket zal een afzonderlijk hoofdstuk in het jaarverslag van het college van Procureurs-generaal worden gewijd.³⁵

De federale Procureur zal, geen Procureur des Konings zijnde, geen deel uitmaken van de op te richten raad van Procureurs des Konings. Wel is bepaald dat de federale Procureur de agenda en de verslagen van de vergaderingen van deze raad zal ontvangen. Tevens zal hij over de mogelijkheid beschikken de raad van Procureurs des Konings samen te roepen, en kan hij, indien hij dit wenst, de vergaderingen van de raad van Procureurs des Konings bijwonen.³⁶

6.2. EEN ALTERNATIEF VOORSTEL: HET FEDERAAL PARKET ALS EERSTELIJNSPARKET ONDER LEIDING VAN EEN FEDERALE PROCUREUR DES KONINGS

De Octopus-partners zijn terecht afgestapt van hun oorspronkelijk voorstel het federaal parket onder leiding te plaatsen van een federale Procureur-generaal. Dit voorstel zou er immers toe leiden dat binnen het college van Procureurs-generaal een heterogeniteit en zelfs een ambiguïteit ontstaat, waarbij de vijf Procureurs-generaal bij de hoven van beroep beleidsvoorbereidend en -uitvoerend werken, terwijl de federale Procureur-generaal in essentie operationele taken zou vervullen. Het

34. Zie het amendement op artikel 5 van het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings.

35. Amendement houdende invoering van een artikel *5bis* in het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings.

36. Zie de amendementen op artikel 12 van het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings.

federaal parket is trouwens te beschouwen als een operationeel eerstelijnsparquet zodat er geen aanleiding bestaat het onder leiding van een Procureur-generaal te plaatsen. Daarenboven riskeert een federaal parket onder leiding van een federale Procureur-generaal door de Procureurs des Konings als een soort 'elitekorps' te worden gepercipieerd, hetgeen het risico inhoudt dat tussen het federaal parket en de lokale parketten ernstige spanningen ontstaan.

De optie van de Octopus-partners om het federaal parket onder leiding te plaatsen van een federale Procureur is ons inziens echter enigszins bevreemdend. Zoals hoger werd aangegeven is deze federale Procureur een wat hybride figuur, die zowel met het college van Procureurs-generaal als met de raad van Procureurs des Konings een bevoorrechte relatie heeft, zonder evenwel van één van beiden een volwaardig lid te zijn. De federale Procureur dreigt dan ook, gezien zijn ambigue positie binnen de organisatie van het openbaar ministerie, een wat zwevende instantie te worden.

De door de Octopus-partners voorziene federale Procureur oefent de bevoegdheden uit van een Procureur des Konings. Het ware dan ook logischer het federaal parket als een operationeel eerstelijnsparquet te structureren, dat onder leiding staat van een federale Procureur des Konings. Deze opereert, anders dan zijn collega's-Procureur des Konings, niet arrondissementeel, doch wel federaal. De federale Procureur des Konings kan dan als volwaardig lid worden geïntegreerd in de raad van Procureurs des Konings, zodat een regelmatig contact tussen het federaal parket en de lokale parketten wordt verzekerd. Aangezien beiden hoe dan ook frequent met elkaar te maken zullen hebben, en aldus genoodzaakt zijn om tot een goede samenwerking te komen, is een dergelijk regelmatig contact tussen 'gelijken' ons inziens absoluut noodzakelijk.³⁷

7. De samenstelling en de werking van het federaal parket

7.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Het federaal parket is samengesteld uit de federale Procureur en een nader te bepalen aantal federale magistraten. Nu reeds is echter bepaald dat de nationaal magistraten in het federaal parket worden geïncorporeerd. Afgezien hiervan wordt een aantal federale magistraten belast met specifieke taken in het raam van de werking van de federale politie (*infra*, punt 8).³⁸

37. Wel valt aan te stippen dat het federaal parket internationaal voldoende identificeerbaar moet zijn. Met het oog hierop kan worden overwogen de voorgestelde federale Procureur des Konings aan te duiden als 'federale Procureur' of 'federaal magistraat'. Dit belet echter, zoals werd aangegeven, niet dat het in ons voorstel in wezen gaat om een federale Procureur des Konings.

38. De Octopus-partners wijzen erop dat het juiste aantal federale magistraten momenteel nog niet exact kan worden bepaald, zodat deze problematiek in een afzonderlijke wet zal worden geregeld. Wel wordt

→

De federale magistraten zullen worden aangeduid volgens de modaliteiten die krachtens het huidige artikel 144*bis* van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing zijn voor de aanwijzing van de nationaal magistraten.³⁹ De federale magistraten zullen op voordracht van de benoemings- en adviescommissie en na advies van het college van Procureurs-generaal, door de Koning worden aangewezen voor een mandaat van vijf jaar, dat tweemaal kan worden hernieuwd. Voor de functie komen de magistraten van het openbaar ministerie in aanmerking die gedurende minstens vijf jaar het ambt van parketmagistraat of van onderzoeksrechter hebben uitgeoefend.⁴⁰

Naast de permanente federale magistraten, stellen de Octopus-partners een betrokkenheid voorop van de parketmagistraten van eerste aanleg of van beroep bij de werking van het federaal parket.⁴¹ Er bestaan ter zake twee mogelijkheden.⁴²

In de eerste plaats kan de federale Procureur voor een welbepaald dossier zijn bevoegdheden tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, delegeren aan een lid van een parket van eerste aanleg, van een parket-generaal of van een arbeidsauditoraat-generaal.⁴³ Deze 'lokale' parketmagistraat oefent dan zijn bevoegdheden uit van op zijn standplaats. Om te vermijden dat een dergelijke delegatie negatieve gevolgen zou hebben voor de werking van het betrokken parket, is bepaald dat ter zake overleg moet plaatsvinden met de bevoegde Procureur des Konings of Procureur-generaal, waarvan de betrokken parketmagistraat afhangt.

De tweede mogelijkheid is dat de Minister van Justitie, op voorstel van de federale Procureur, een lid van een parket van eerste aanleg, van een parket-generaal of van een arbeidsauditoraat-generaal machtigt tijdelijk en voor een welbepaald dossier

→

er tevens op gewezen dat voor de versterking en de uitbouw van het federaal parket in hoge mate zal worden geput uit de huidige leden van de parketten-generaal (Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Toelichting, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 5).

39. Deze modaliteiten zullen worden hernomen in de Wet op de Hoge Raad voor de Justitie.

40. Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, Toelichting, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 6-7.

41. Het federaal parket zal immers samengesteld zijn uit een limitatief aantal permanente leden, waarvan er enkele specifieke taken zullen hebben, die hen gedeeltelijk of volledig onbeschikbaar maken om gelijktijdig andere functies uit te oefenen. In die optiek kan het noodzakelijk zijn om uit de parketten van eerste aanleg of van beroep het nodige personeel te putten. Deze 'lokale' magistraten zullen worden belast met het opvolgen of zelfs integraal behandelen van dossiers van een zekere omvang (Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Toelichting, *Parl. St.*, Senaat 1997-98, nr. 1-1066/1, 9).

42. Artikel 6, § 1 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 18, zoals aangevuld bij amendement.

43. Ook een delegatie aan een lid van de huidige arbeidsauditoraten zal mogelijk zijn. De arbeidsauditoraten zullen immers worden geïntegreerd in de parketten van eerste aanleg. Zie artikel 13 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat 1997-98, nr. 1-1066/1, 20.

de bevoegdheden van het openbaar ministerie binnen het federaal parket uit te oefenen.⁴⁴ Deze tweede mogelijkheid heeft betrekking op het geval waarin het om praktische redenen verkieslijk wordt geacht dat de 'lokale' magistraat fysiek gedetacheerd wordt vanuit zijn parket, en aldus in de schoot van het federaal parket werkt. Deze praktische redenen hebben met name betrekking op de noodzaak om in teamverband te werken met de andere magistraten van het federaal parket. Om te vermijden dat een dergelijke detachering negatieve gevolgen zou hebben op de werking van het betrokken parket, is vereist dat de detachering enerzijds bij ministerieel besluit en anderzijds na overleg tussen de Minister van Justitie en de betrokken Procureur des Konings of Procureur-generaal geschiedt.

Zowel bij de delegatie als bij de detachering oefenen de 'lokale' magistraten hun ambt uit onder de onmiddellijke leiding van de federale Procureur.

In een amendement op het Octopus-wetsvoorstel van 15 juli 1998 is bepaald dat de Procureur-generaal bij het hof van beroep, binnen zijn rechtsgebied, één of meerdere magistraten van het parket-generaal, van het arbeidsauditoraat-generaal of – in overleg met de Procureur des Konings – van een parket van eerste aanleg kan aanwijzen, waarop de federale Procureur – ingeval van delegatie – of de Minister van Justitie – ingeval van detachering – bij voorrang een beroep kan doen. Aldus wordt het mogelijk om per ressort een 'pool' van parketmagistraten te voorzien, die bij voorrang met taken van het federaal parket kunnen worden belast.⁴⁵

7.2. EEN MOGELIJK MODEL VOOR DE WERKING VAN HET FEDERAAL PARKET

Door verscheidene Procureurs des Konings werd reeds terecht de vrees uitgedrukt dat, in het kader van de mogelijkheden tot detachering en delegatie, hun beste medewerkers met federale opdrachten zullen worden belast en dat zij zodoende soms geruime tijd niet meer zullen kunnen functioneren in het parket van hun standplaats.

In het licht hiervan wordt in de volgende paragrafen nagegaan hoe een optimale werking van het federaal parket kan worden verzoend met het behoud van de preformantie van de lokale parketten.

7.2.1. *Het noodzakelijk permanent operationeel kader*

Gelet op de thans reeds vooropgestelde opdrachten van het federaal parket lijkt het ons in de eerste plaats aangewezen om een voldoende, nader te bepalen, permanente

44. Ook een detachering van een lid van de huidige arbeidsauditoraten zal mogelijk zijn. de arbeidsauditoraten zullen immers worden geïntegreerd in de parketten van eerste aanleg. Zie artikel 13 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 20.

45. Amendement houdende invoering van een artikel *6bis* in het Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings.

operationele omkadering van de federale Procureur te creëren, naast de federale magistraten belast met specifieke taken.

Hiertoe verdient het aanbeveling om in de wet een minimum en een maximum aantal federale magistraten in te schrijven, naar het model van de thans reeds functionerende nationaal magistraten.⁴⁶ Binnen deze marges zou dan via Koninklijk Besluit soepel kunnen worden ingespeeld op de noden die zich stellen. Om echter te vermijden dat door middel van koninklijke besluiten de kaders van het openbaar ministerie zouden worden ontregeld, mag de marge tussen het voorziene minimale en maximale aantal federale magistraten niet te ruim zijn.

7.2.2. De risico's van delegatie en detachering

De voorgestelde inschakeling van lokale parketmagistraten bij de werking van het federaal parket door middel van delegatie en detachering is niet zonder risico's. Hoewel via beide mechanismen kan worden vermeden dat het federaal parket door de lokale parketten als een soort 'elitekorps' zou worden gepercipieerd, bestaat inderdaad het gevaar van een ontmanteling of een desorganisatie van de lokale parketten.

Zeker in de beginperiode van het federaal parket zal wellicht ruim gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid tot delegatie en detachering. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van de wetgever om in een voldoende aantal federale magistraten te voorzien, opdat niet op korte termijn ingevolge een te ruim gebruik van de mechanismen van delegatie en detachering ernstige problemen van organisatie en werking ontstaan in hoofde van de lokale parketten.

De risico's van delegatie en detachering worden kennelijk ook door de Octopus-partners enigszins erkend. De mogelijkheid om per ressort een 'pool' van parketmagistraten aan te wijzen, die bij voorrang door middel van detachering of delegatie met taken van het federaal parket kunnen worden belast, kadert waarschijnlijk in dit licht. Nochtans dient te worden aangestipt dat de magistraten die deel uitmaken van de ressortelijke 'pool' hun 'lokale' taken blijven behouden. Daarenboven zal het in een aantal gevallen om evidente redenen wenselijk zijn om naar aanleiding van een federalisering van een zaak, een beroep te doen op die magistraten die reeds lokaal met het onderzoek waren belast, ook al maken zij geen deel uit van de 'pool' die bij voorrang kan worden benut.

7.2.3. De rol van de neutrale zesde Procureur-generaal

Zoals aangegeven voorzien de Octopus-partners zowel in geval van delegatie als in geval van detachering in een overleg tussen de Federale Procureur, respectievelijk de Minister van Justitie enerzijds en de betrokken Procureur des Konings of Procureur-generaal anderzijds.

46. Zie artikel 12 Wet 4 maart 1997.

De Raad van State wierp in zijn advies van 9 september 1998 ons inziens echter terecht de vraag op of een dergelijk overleg, met name ingeval van delegatie van taken door de federale Procureur aan lokale parketmagistraten, wel volstaat met het oog op het vermijden van de verstoring van de goede werking van het betrokken lokaal parket.⁴⁷

Het lijkt inderdaad aangewezen om ter zake in meer waarborgen te voorzien. Hierbij zou de in deze bijdrage gesuggereerde neutrale zesde Procureur-generaal een rol kunnen vervullen. Aldus zou, ingeval het overleg tussen de federale Procureur en een lokale Procureur des Konings of Procureur-generaal strandt, de neutrale zesde Procureur-generaal als arbitrage-instantie de knoop kunnen doorhakken.

8. De verhouding tot de (federale) politie

8.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Het federaal parket wordt belast met het uitoefenen van het toezicht op de algemene en bijzondere werking van de federale politie, met name in de gerechtelijke sfeer. Hiertoe worden vier federale magistraten bij de werking van de federale politie betrokken.⁴⁸

Een eerste federaal magistraat staat in voor het toezicht op de werking van de algemene directie gerechtelijke politie. Krachtens het nieuw voorgestelde artikel 47*quater*, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering waakt deze magistraat inzonderheid over de conformiteit van de uitvoering van de opdrachten van gespecialiseerde gerechtelijke politie met de vorderingen en de richtlijnen van de gerechtelijke overheden.

Een tweede federaal magistraat wordt belast met het specifieke toezicht op de werking van de dienst ter bestrijding van de corruptie. Deze magistraat brengt krachtens het nieuw voorgestelde artikel 47*quater*, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering jaarlijks verslag uit aan de Minister van Justitie, die dit verslag aan het Parlement meedeelt. De federale magistraat kan desgevallend door het Parlement worden gehoord over de algemene werking van de dienst ter bestrijding van de corruptie.

Een derde federaal magistraat wordt voorzitter van het controleorgaan inzake het informatiebeheer.

Een vierde federaal magistraat houdt toezicht over de gerechtelijke informatie.⁴⁹

47. Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Advies van de Raad van State, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/2, 9.

48. Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings. Toelichting, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, 8-9.

49. Het gaat dus niet om verschillende federale magistraten, zoals in de toelichting bij het wetsvoorstel verkeerdelijk is aangegeven.

8.2. DE UITWERKING VAN DE VERHOUDING VAN HET FEDERAAL PARKET TOT DE FEDERALE POLITIE

De Octopus-partners gaan met betrekking tot de verhouding van het federaal parket tot de federale politie niet in op twee essentiële punten. Zo rijst in de eerste plaats de vraag of het federaal parket dient te beschikken over een eigen gerechtelijke dienst. Indien deze vraag negatief zou worden beantwoord rijst een tweede vraag, te weten: wordt aan het federaal parket al dan niet een vaste politiecapaciteit gekoppeld?

8.2.1. Een eigen gerechtelijke dienst voor het federaal parket?

Luidens artikel 106 van het Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, legt de wet ieder jaar het minimale deel vast van het operationeel, administratief en logistiek kader dat aan de algemene directie van de gerechtelijke politie en aan de gerechtelijke diensten wordt toegewezen.⁵⁰

Hierbij rijst de vraag of het federaal parket over een eigen gerechtelijke dienst en bijgevolg over eigen politiepersoneel moet beschikken, dan wel of het federaal parket zal werken met de reguliere politieambtenaren van de federale politie – inzonderheid de gerechtelijke diensten – en van de lokale politie.

Een eigen gerechtelijke dienst voor het federaal parket lijkt logisch in de mate dit federaal parket als een operationeel eerstelijnsparquet, onder leiding van een federale Procureur wordt opgevat. Toch roept een dergelijke optie bij afweging met het alternatief – het werken met de reguliere politieambtenaren – ons inziens een reeks vragen en problemen op. Zo zou in deze optie de beslissing tot federalisering van een onderzoek tot gevolg hebben dat ‘federale’ politieambtenaren een tot op dat ogenblik voor hen onbekende zaak moeten overnemen.⁵¹ Ook mag het demotiverend effect van een dergelijke benadering ten aanzien van de reguliere politieambtenaren niet worden onderschat. Er dreigt zo immers een potentieel frustrerende hiërarchie in het gerechtelijk politiewerk te ontstaan.⁵²

In het licht van deze overwegingen wordt ons inziens best niet geopteerd voor een eigen gerechtelijke dienst voor het federaal parket. Dit belet echter niet dat het wenselijk is dat een aantal politieambtenaren de mogelijkheid krijgt zich te specialiseren inzake (de aanpak van) zware en/of georganiseerde criminaliteit. Dit zal er wellicht toe leiden dat deze gespecialiseerde politieambtenaren, vaker dan anderen, zullen worden ingezet in federale onderzoeken. Dit dient echter te gebeuren in

50. Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, *Parl. St.*, Kamer, 1997-98, nr. 1676/1, 160.

51. Aangezien deze federale politieambtenaren het dossier dienen in te studeren, zal er hoe dan ook een zeker tijdsverlies zijn.

52. De leden van de lokale politie riskeren immers, zodra het om een enigszins ernstig dossier gaat, de zaak te ‘moeten afgeven’ aan de ‘specialisten’, die op hun beurt het dossier moeten afgeven aan de ‘super-specialisten’, wanneer het blijkt te gaan om een domein waarvoor het federaal parket bevoegd is.

samenspraak met het diensthoofd van de betrokkenen en met de lokale gerechtelijke overheden, gezien de tewerkstelling van de betrokkenen in lokale onderzoeken.⁵³

8.2.2. Een vaste politiecapaciteit voor het federaal parket?

Indien aan het federaal parket geen eigen gerechtelijke dienst wordt gekoppeld, rijst een andere vraag, te weten: dient in het nationaal veiligheidsplan aan het federaal parket een vaste minimum-politiecapaciteit te worden toegekend?

In dit nationaal veiligheidsplan, dat wordt opgesteld door de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie⁵⁴, wordt onder meer verduidelijkt op welke wijze de federale politie haar doelstellingen zal verwezenlijken. Hierbij wordt niet alleen het te bereiken resultaat aangegeven, doch tevens de actieplannen waarmee dit resultaat kan worden bereikt. Onlosmakelijk hiermee verbonden is de verdeling van de personele en materiële middelen over de algemene directies, eenheden en diensten. Die verdeling moet enerzijds voldoende precies zijn, teneinde de bevoegde overheden te garanderen dat hun doelstellingen worden gerealiseerd, doch zal anderzijds ook voldoende soepel moeten zijn, teneinde te kunnen inspelen op wijzigende behoeften die zich stellen gedurende het lopende jaar.⁵⁵

Het lijkt ons vanzelfsprekend dat in het nationaal veiligheidsplan aandacht moet worden besteed aan die politieopdrachten die inhoudelijk verbonden zijn met wat het federaal parket zal bezighouden. Bij de in dit plan vastgelegde regels inzake de toewijzing van de materiële en personele middelen zullen die opdrachten dus mee aan bod moeten komen.

9. De verhouding tot de onderzoeksrechter en de onderzoeksgerechten

9.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Noch in het Octopus-akkoord, noch in het Octopus-wetsvoorstel wordt ingegaan op de verhouding van het federaal parket tot de onderzoeksrechter en de onderzoeksgerechten. In dit kader dient nochtans de vraag te worden gesteld of de instelling van

53. Deze specialisatie ligt overigens in de lijn van artikel 102, 3° van het Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Volgens deze bepaling bestaat één van de taken van de algemene directie van de gerechtelijke politie immers uit de 'gespecialiseerde opdrachten van gerechtelijke politie, en de ondersteuning van deze opdrachten, inzonderheid inzake de strijd tegen de zware criminaliteit, de georganiseerde criminaliteit ...' (Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, *Parl. St.*, Kamer, 1997-98, nr. 1676/1, 158). In tegenstelling tot wat zal gebeuren inzake de bestrijding van de corruptie, hoeft dit echter niet noodzakelijk te leiden tot de oprichting van een specifieke organieke eenheid.

54. Artikel 4, Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, *Parl. St.*, Kamer 1997-98, nr. 1676/1, 123.

55. Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Toelichting, *Parl. St.*, Kamer 1997-98, nr. 1676/1, 51.

een federaal parket tevens de creatie van permanente federale onderzoeksrechters met zich brengt. Daarnaast rijst de vraag hoe de federalisering van een onderzoek zal gebeuren in die zaken die zich reeds in het stadium van gerechtelijk onderzoek bevinden. Op een en ander wordt ingegaan in de volgende paragrafen.

9.2. DE UITWERKING VAN DE VERHOUDING VAN HET FEDERAAL PARKET TOT DE ONDERZOEKSRECHTER EN ONDERZOEKSGERECHTEN

9.2.1. Permanente federale onderzoeksrechters?

De instelling van een federaal parket impliceert ons inziens niet noodzakelijk de creatie van permanente federale onderzoeksrechters. De bevoegdheid *ratione materiae* en *ratione personae* van een federale onderzoeksrechter lijkt immers niet ruimer te kunnen zijn dan deze van een lokale onderzoeksrechter. Daarnaast valt, wat de bevoegdheid *ratione loci* betreft, aan te stippen dat het nieuwe artikel 62bis Sv. bepaalt dat de onderzoeksrechter buiten zijn gerechtelijk arrondissement alle handelingen kan verrichten of gelasten die tot zijn bevoegdheid behoren op het gebied van gerechtelijke politie, opsporing of gerechtelijk onderzoek. Tevens valt te beklemtonen dat de creatie van permanente federale onderzoeksrechters logisch met zich zou meebrengen dat in principe een volledige parallelle structuur – met federale onderzoeksgerechten en federale vonnisgerechten – zou moeten worden opgezet, hetgeen ons inziens geen goede optie is.⁵⁶

De enige meerwaarde die een permanente federale onderzoeksrechter zou kunnen bieden, is gelegen in het feit dat hij alleen in federale onderzoeken zou optreden. Op voorwaarde dat een lokale onderzoeksrechter die optreedt in zaken waarin het federaal parket is betrokken, zo nodig tijdelijk – geheel of gedeeltelijk – van zijn lokale taken kan worden vrijgesteld, bestaat er dan ook geen dwingende behoefte aan permanente federale onderzoeksrechters. De vrijstelling van de onderzoeksrechter van zijn lokale taken behoort tot de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, waarvan de onderzoeksrechter deel uitmaakt.⁵⁷ In een aantal rechtbanken van eerste aanleg zal het, gezien de overbelasting van de onderzoeksrechters, niet altijd vanzelfsprekend zijn om een onderzoeksrechter die een federaal onderzoek voert, tijdelijk van zijn lokale taken vrij te stellen. Het pakket taken waarvan de ene onderzoeksrechter wordt vrijgesteld, komt immers onvermijdelijk tijdelijk bij zijn collega's-onderzoeksrechter te liggen.

56. Dit impliceert dat de bevoegdheden van de onderzoeksgerechten in het kader van de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, en 136bis Sv. bij een federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek zullen worden uitgeoefend door de lokale onderzoeksgerechten. Wel is het zo dat de in deze artikelen voorziene taak van de Procureur des Konings of van de Procureur-generaal in een federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek zal worden waargenomen door de federale Procureur.

57. Tevens valt rekening te houden met artikel 140 Ger.W., luidens hetwelk het openbaar ministerie waakt over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken. Het openbaar ministerie lijkt echter over geen enkel dwangmiddel te beschikken om deze verantwoordelijkheid gestalte te geven.

De toepassing van artikel 80 van het Gerechtelijk Wetboek zou ter zake een oplossing kunnen bieden. Dit artikel bepaalt dat de voorzitter van de rechtbank, bij verhinderd van een onderzoeksrechter, een werkend rechter kan aanwijzen om hem te vervangen. Bovendien kan de voorzitter, indien de behoeften van de dienst het rechtvaardigen en na het advies van de Procureur des Konings te hebben ingewonnen, een werkend rechter aanwijzen om de onderzoeksrechter te vervangen gedurende de door hem vastgestelde en tweemaal hernieuwbare termijn van ten hoogste één jaar.

9.2.2. *De federalisering van zaken die zich in het stadium van gerechtelijk onderzoek bevinden*

De meerderheid van zaken die voor een federale behandeling in aanmerking komen zal zich – gezien de complexiteit van de zaken en de aard van de te stellen onderzoekshandelingen – reeds in het stadium van gerechtelijk onderzoek bevinden. De vraag rijst hoe in een dergelijk geval de federalisering dient te gebeuren. Hierbij kunnen twee hypothesen worden onderscheiden.

9.2.2.1. Eerste hypothese: er loopt één gerechtelijk onderzoek

De eerste hypothese betreft het geval waarin er slechts één gerechtelijk onderzoek loopt en er dus slechts één onderzoeksrechter geadieerd is. In een dergelijk geval kan, na toebedeling van de zaak aan het federaal parket, aan deze onderzoeksrechter kenbaar worden gemaakt dat hij in een federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek opereert. Aangezien de strafvordering in zo'n geval reeds is ingesteld en de onderzoeksrechter niet van zijn onderzoek moet worden ontlast, kan dit in de praktijk gebeuren door een kantschrift, dat aan de onderzoeksrechter wordt overgemaakt en dat in het dossier wordt opgenomen.

9.2.2.2. Tweede hypothese: er lopen meerdere gerechtelijke onderzoeken, waarbij meerdere onderzoeksrechters betrokken zijn

De tweede hypothese heeft betrekking op het geval waarin er meerdere gerechtelijke onderzoeken lopen, waarbij meerdere onderzoeksrechters geadieerd zijn. In de mate een optimale behandeling van de dossiers niet zal kunnen worden verzekerd via de loutere coördinatietaak van het federaal parket, zullen deze gerechtelijke onderzoeken bij één onderzoeksrechter moeten worden gecentraliseerd. Deze zal dan vervolgens een federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek voeren.

Voor zover het gaat om verscheidene geadieerde onderzoeksrechters uit eenzelfde gerechtelijk arrondissement, stelt zich geen probleem. In een dergelijk geval kan immers een herverdeling of een centralisering van de onderzoeken gebeuren zonder dat een procedure van ontslag van onderzoek nodig is.⁵⁸

58. R. DECLERCQ, *Onderzoeksgerechten*, in *A.P.R.*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen België, 1993, nr. 346.

Gaat het echter om meerdere geadieerde onderzoeksrechters uit verschillende gerechtelijke arrondissementen, dan dient voor de centralisering van het onderzoek noodzakelijkerwijze de tussenkomst van een gerechtelijk orgaan te geschieden. Het Wetboek van Strafvordering houdt ter zake de regeling van rechtsgebied in door het Hof van Cassatie – indien het gaat om onderzoeksrechters die niet tot elkaars rechtsgebied behoren (art. 526 Sv.) – of – indien het gaat om onderzoeksrechters die wel tot elkaars rechtsgebied behoren – door het hof van beroep (art. 540 Sv.).⁵⁹ In de praktijk wordt thans echter praktisch steeds toepassing gemaakt van de procedure van ‘ontlasting van de onderzoeksrechter’, soms ook ‘ontslag van onderzoek’ genoemd. Deze procedure kan worden toegepast telkens wanneer een gerechtelijk onderzoek in een bepaald arrondissement moet worden beëindigd, zonder dat een buitenvervolginstelling of verwijzing kan worden uitgesproken, en wordt geacht – ondanks de bepalingen van de vermelde artikelen 526 en 540 Sv. – ook bruikbaar te zijn wanneer samenhangende feiten aanhangig zijn bij twee of meer onderzoeksrechters.⁶⁰

Toepassing van de procedure houdende ontslag van onderzoek impliceert de tussenkomst van de lokale raadkamer(s) en eventueel van de lokale kamer(s) van inbeschuldigingstelling. Het is ons inziens echter wenselijk te vermijden dat een federale behandeling van een zaak onmogelijk zou worden als gevolg van een gediversifieerde beoordeling door de verschillende lokale onderzoeksgerechten.⁶¹ In die zin is het logisch dat de wenselijkheid van een centralisering via een globale visie zou worden beoordeeld. Daarenboven leidt de toepassing van de procedure tot ontslag van onderzoek tot de onelegante situatie waarin verschillende raadkamers uitspraak moeten doen over een ontslag van onderzoek op grond van een ingeroepen samenhang met een dossier dat ze niet kennen, en dat hen evenmin wordt voorgelegd.

Er lijken twee mogelijkheden te bestaan om aan deze bezwaren tegemoet te komen.

De eerste mogelijkheid is de creatie van een federaal onderzoeksgerecht. Dit lijkt echter tevens de instelling van federale onderzoeksrechters, een federale rechtbank

59. Zie voor een recente toepassing van de procedure houdende regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie: Cass., 5 november 1997, *Rev. dr. pén.*, 1998, 702.

60. Zie Cass., 19 januari 1903, *Pas.*, 1903, I, 87. In dit arrest gaf het Hof van Cassatie aan dat in dergelijke gevallen van noodzaak tot samenvoeging op grond van samenhang, de regeling van rechtsgebied geen werkelijk bevoegdheidsprobleem regelt, aangezien – omwille van de samenhang – elk van de betrokken onderzoeksrechters bevoegd is om alle misdrijven te behandelen. In zulk een geval is de regeling van rechtsgebied ‘une mesure d’administration’.

61. Bij wijze van voorbeeld: vijf gerechtelijke onderzoeken lopen in vijf verschillende gerechtelijke arrondissementen en in het kader van een federale behandeling wordt het wenselijk geacht deze onderzoeken te centraliseren bij één onderzoeksrechter. De procedure houdende ontslag van onderzoek impliceert in dit voorbeeld thans de tussenkomst van vijf raadkamers. Hierbij is het perfect denkbaar dat vier raadkamers akkoord gaan met het ontslag van onderzoek, terwijl één raadkamer dwarsligt. In een dergelijk geval zou dus één raadkamer de volledige federale behandeling van een zaak kunnen blokkeren, hetgeen haaks lijkt te staan op de finaliteit van de oprichting van een federaal parket.

en een federaal hof te impliceren, hetgeen niet de optie van de Octopus-partners lijkt.

De tweede mogelijkheid is de revitalisering en de aanpassing van de procedure houdende regeling van rechtsgebied, voor wat de problematiek betreft van samenhangende misdrijven die bij verschillende onderzoeksrechters aanhangig zijn. Deze denkpijpe heeft als voordeel dat de beoordeling van de wenselijkheid van een federale behandeling geschiedt door een federale instantie.⁶² Het is inderdaad verkieslijk dat met het oog op de centralisering van gerechtelijke onderzoeken in het licht van de werking van het federaal parket, de regeling van rechtsgebied steeds door het Hof van Cassatie zou gebeuren, ook wanneer de verschillende samenhangende misdrijven⁶³ aanhangig zijn bij onderzoeksrechters in het rechtsgebied van eenzelfde hof van beroep.⁶⁴

Het gaat hier om een procedure waarin het Hof van Cassatie in zekere mate de grond van de zaak dient te onderzoeken, in functie van de beoordeling van de samenhang.⁶⁵ Het Hof van Cassatie kan in dit voorstel geadieerd worden via een

62. De tussenkomst van het Hof van Cassatie met het oog op de samenvoeging van samenhangende strafvorderingen – thans in het licht van de oprichting van een federaal parket – sluit daarenboven naadloos aan bij de oorspronkelijke bedoeling van de opstellers van het Wetboek van Strafvordering.

63. De regeling van rechtsgebied veronderstelt dat verschillende onderzoeksrechters kennis nemen van eenzelfde misdrijf of van samenhangende misdrijven. Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarin op het moment van een gewenste federalisering van een onderzoek geen van de in artikel 227 Sv. aangegeven drievoudige grond van samenhang aanwezig is. Te denken valt bijvoorbeeld aan de centralisering bij één onderzoeksrechter van drie gerechtelijke onderzoeken met betrekking tot gewelddadige overvallen op waardentransporten, zonder dat evenwel al duidelijk zou zijn dat het om één bende gaat. Ook in dergelijke gevallen zal echter een centralisering van het onderzoek kunnen gebeuren. De rechtspraak aanvaardt immers dat artikel 227 Sv. een louter exemplatief karakter heeft en dat het dus geenszins de gevallen van samenhang op een exhaustieve wijze opsomt. De regel ex artikel 226 Sv. mag met andere woorden ook op andere gevallen worden toegepast. Hierbij beschouwt het Hof van Cassatie als samenhang in de zin van artikel 226-227 Sv. 'de band die bestaat tussen twee of meer misdrijven en die van zodanige aard is dat hij, met het oog op een goede rechtsbedeling en onder voorbehoud van de eerbiediging van het recht van verdediging, vereist dat die misdrijven samen aan dezelfde strafrechtbank ter beoordeling worden voorgelegd' (Cass., 2 februari 1982, *Arr. Cass.*, 1981-82, 719; F. D'HONT, 'Is er samenhang in de samenhang?' in P. TRAEÏT en A. DE NAUW (ed.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Post-universitaire cyclus Willy Delva 1997/1998, Gent, Mys en Breesch, 1998, 41). In het door de Commissie Strafrechtsrecht opgestelde Voorontwerp van een Wetboek van Strafvordering wordt samenhang in het eerste lid van artikel 13 in gelijkaardige zin omschreven als 'de band tussen de strafbare feiten die van zodanige aard is dat hij vereist dat deze strafbare feiten samen en door dezelfde rechter worden beoordeeld' (COMMISSIE VOOR HET STRAFPROCESRECHT, Colloquium hervorming strafprocesrecht. Senaat, 8 en 9 oktober 1998, Antwerpen, Maklu, 1998, 27).

64. De toepassing van de procedure houdende regeling van rechtsgebied veronderstelt wel dat het Hof van Cassatie voldoende snel tot een beslissing komt. In die optiek kan worden overwogen de beoordeling van deze kwestie voor te leggen aan een kamer van het Hof met een beperkt aantal van drie raadsheren. Ook lijkt het aangewezen in de wet een termijn te bepalen, binnen dewelke het Hof van Cassatie over het verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied dient te statueren.

65. Zie D. HOLSTERS, 'Regeling van rechtsgebied in geval van positief bevoegdheidsconflict', in *Liber amicorum Jules D'Haenens*, Gent, Mys en Breesch, 1993, 191: 'Vooral in geval van verzoek tot regeling van rechtsgebied wegens positief bevoegdheidsgeschil op grond van samenhang van strafbare feiten zal het Hof van Cassatie zelf moeten overgaan tot een onderzoek van feiten, met voorzichtigheid en binnen de noodzaken voor de uitvoering van de haar opgedragen taak.

verzoekschrift uitgaande van de federale Procureur. Deze zal ter zake logischerwijze eerst overleg voeren met de lokale Procureur des Konings. Geraken dezen het niet eens over de wenselijkheid van een regeling van rechtsgebied, dan kan de hoger gesuggereerde neutrale zesde Procureur-generaal de knoop doorhakken.

Aangezien de regeling van rechtsgebied in deze omstandigheden is te beschouwen als een maatregel van goede rechtsbedeling, die kan worden uitgelokt als uiting van een gericht beleid van het openbaar ministerie, is het niet aangewezen om ook aan de burgerlijke partij het recht toe te kennen om een verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied in te dienen.^{66 67}

Voor alle duidelijkheid weze overigens vermeld dat de revitalisering van de procedure houdende regeling van rechtsgebied niet impliceert dat deze procedure steeds verplicht zou moeten worden toegepast. Zo het perfect mogelijk moet zijn onmiddellijk hiertoe zijn toevlucht te nemen, belet niets dat in eerste instantie gepoogd wordt om via een ontslag van onderzoek door de lokale raadkamers tot een centralisering van het onderzoek bij één onderzoeksrechter te komen. Slechts in de mate één of meer lokale raadkamers dwarsligt, zal het federaal parket wel genoodzaakt zijn een verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied bij het Hof van Cassatie in te dienen.

10. De verhouding tot de rechter ten gronde

10.1. HET UITGANGSPUNT VAN DE OCTOPUS-PARTNERS

Noch in het Octopus-akkoord, noch in het Octopus-wetsvoorstel wordt ingegaan op de verhouding van het federaal parket tot de rechter ten gronde.

66. Ook bij een procedure houdende ontslag van onderzoek door de onderzoeksgerechten is er geen sprake van een tegensprekelijk debat waartoe de privé-partijen worden uitgenodigd (zie Cass., 8 maart 1965, *Rev. dr. pén.*, 1965-66, 63, conclusie Advocaat-generaal MAHAUX). Wel is aan te stippen dat de burgerlijke partij op grond van artikel 533 Sv. over een verzetsmogelijkheid beschikt tegen het arrest van het Hof van Cassatie houdende regeling van rechtsgebied. Dit eventueel verzet is echter niet schorsend wat de verderzetting van het onderzoek betreft (zie de artikelen 531, 535, 550 en 551 Sv.).

67. De centralisering van meerdere gerechtelijke onderzoeken bij één onderzoeksrechter belet niet dat een benadeelde zich alsnog burgerlijke partij kan stellen bij één van de onderzoeksrechters die intussen van het onderzoek werd ontheven of bij een andere onderzoeksrechter. In de mate dat deze burgerlijke partijstelling betrekking heeft op een feit dat begrepen is in de saisine van de federaal opererende onderzoeksrechter, ontstaat aldus theoretisch het risico dat de door de burgerlijke partijstelling geadieerde 'lokale' onderzoeksrechter een gerechtelijk onderzoek zou voeren dat parallel loopt aan het federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek. Het spreekt voor zich dat dit moet worden vermeden. In voorliggend geval zal de door de burgerlijke partijstelling geadieerde onderzoeksrechter dus van zijn onderzoek ontheven moeten worden. Dit kan in eerste instantie gebeuren middels een ontslag van onderzoek door de lokale raadkamer. In de mate dat dit tot een 'blokkage' zou leiden, zou het federaal parket een verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied bij het Hof van Cassatie kunnen indienen.

10.2. DE UITWERKING VAN DE VERHOUDING VAN HET FEDERAAL PARKET TOT DE RECHTER TEN GRONDE

De vraag rijst of de instelling van een federaal parket dient te leiden tot een aanpassing van de bevoegdheidsregels *stricto sensu* met betrekking tot de strafrechtsmachten. Dit lijkt ons inziens niet noodzakelijk.⁶⁸ De federale magistraten zullen immers de strafvordering kunnen uitoefenen voor de lokale rechtbanken.⁶⁹ Er moet dan ook niet worden overgegaan tot het aanwijzen van één nationale rechtbank voor de behandeling van die zaken waarin het federaal parket is opgetreden.⁷⁰

Een controle van de bevoegdheid van het federaal parket door de vonnisgerechten is uiteraard mogelijk. De omstandigheid dat in de zaken waarin het federaal parket krachtens de wet zal kunnen optreden, de bevoegdheid van het federaal parket en een lokaal parket steeds concurrerend is, neemt inderdaad niet weg dat de rechtsgrond voor het optreden van het federaal parket zou kunnen worden betwist. Zo is het denkbaar dat een beklaagde de onbevoegdheid van het federaal parket opwerpt, en op grond hiervan de nietigheid inroept van de daden van vervolging.

De bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket dient derhalve van die aard te zijn dat de nietigheden als gevolg van een dergelijke problematiek praktisch uitgesloten worden. In de mate de bevoegdheid van het federaal parket mee op grond van een kwalitatief criterium wordt omschreven – zoals hoger werd voorgesteld –, is dit het geval. Het is immers aan te nemen dat de beoordeling van het bestaan van het criterium van arrondissementsoverschrijdende complexiteit, specialisatie, dan wel interne of externe veiligheid een soevereine appreciatie uitmaakt in hoofde van de magistraten van het openbaar ministerie.⁷¹

68. Wel verdient het aanbeveling het soepele jurisprudentiële criterium met betrekking tot de samenhang in de wet vast te leggen. Zie in die zin artikel 13 van het door de Commissie strafprocesrecht opgestelde Voorontwerp van een Wetboek van Strafvordering (COMMISSIE VOOR HET STRAFPROCESRECHT, Colloquium hervorming strafprocesrecht. Senaat, 8 en 9 oktober 1998, Antwerpen, Maklu, 1998, 27).

69. Zie artikel 26 Wetsvoorstel betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van Procureurs des Konings, *Parl. St.*, Senaat, 1997-98, nr. 1-1066/1, 23.

70. De vraag rijst of de rechter ten gronde, naar aanleiding van federale onderzoeken, niet meer dan nu het geval is met bevoegdheidsproblemen *ratione loci* zal worden geconfronteerd. Volgend voorbeeld kan ter illustratie dienen. Naar aanleiding van een federaal onderzoek wordt de onderzoeksrechter te Gent geëdieerd op grond van het feit dat een verdachte, die zijn woonplaats heeft te Antwerpen, een wapentrafië vanuit Gent organiseert. Tijdens dit gerechtelijk onderzoek blijkt dat dezelfde verdachte de wapentrafië ook vanuit Antwerpen en Luik organiseert, en dat er daarenboven vertakkingen naar het buitenland zijn. Bij de regeling van de rechtspleging door de raadkamer te Gent wordt besloten tot een buitenvervolginstelling voor de feiten gepleegd in het arrondissement Gent, terwijl voldoende bezwaren bestaan voor de feiten gepleegd in Antwerpen en Luik. In zulk geval bestaat geen bevoegdheidsgrond voor de rechtsmachten van het arrondissement Gent. De oprichting van een federaal parket hoeft ons inziens echter niet te leiden tot een wettelijke ingreep voor dergelijke specifieke situaties, die zich overigens thans ook reeds kunnen voordoen. In voorliggend geval kan immers zonder probleem het huidige systeem worden toegepast. Aldus zal door de onderzoeksgerechten van Gent een ontslag van onderzoek worden bevolen, met het oog op de adiëring van een voor de verwijzing bevoegde raadkamer.

71. Vgl. ook de rechtspraak i.v.m. het vroegere artikel 621*bis* Sv., waar beslist werd dat de onderzoeksrechter vrij beoordeelde of er al dan niet ernstige en dringende omstandigheden voorlagen die een

→

11. Besluit

De door verscheidene parlementaire onderzoekscommissies vastgestelde gebreken bij de behandeling en de coördinatie van het gerechtelijk optreden in complexe dossiers enerzijds en bij de behandeling van dossiers die de grenzen van een gerechtelijk arrondissement of van een rechtsgebied overstijgen anderzijds, brachten de Octopus-partners ertoe een federaal parket in het leven te roepen. Een dergelijk goed functionerend parket lijkt inderdaad een antwoord op de vastgestelde problemen te kunnen bieden.

Deze finaliteit van de oprichting van een federaal parket dient logischerwijze te worden vertaald in de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket. Deze bevoegdheidsomschrijving werd door de Octopus-partners vooralsnog niet geconcretiseerd of geoperationaliseerd. Ons inziens verdient het om de vermelde redenen de voorkeur de operationele bevoegdheid van het federaal parket te omschrijven aan de hand van een limitatieve lijst van strafrechtelijke kwalificaties, gekoppeld aan een kwalitatief criterium als complement op de lijst. Dit kwalitatief criterium zou met name betrekking moeten hebben op de vereiste specialisatiegraad, de noodzakelijke communicatie en coördinatie en het aspect interne en externe veiligheid van de staat.

Het federaal parket is in wezen te beschouwen als een operationeel eerstelijnsparquet. In die zin zijn de Octopuspartners terecht afgestapt van hun voornemen het federaal parket onder leiding van een federale Procureur-generaal te plaatsen. In plaats daarvan creëren ze echter thans een bijzonder hybride ‘federale Procureur’, die in een zeer ambigue relatie staat tot zowel het college van Procureurs-generaal als tot de op te richten raad van Procureurs des Konings. Zoals in deze bijdrage werd aangegeven verdient het ons inziens de voorkeur het federaal parket als onbetwist eerstelijnsparquet onder leiding te plaatsen van een federale Procureur des Konings.

Deze federale Procureur des Konings staat in dit model, als volwaardig lid van de raad van Procureurs des Konings, op voet van gelijkheid met zijn arrondissementale collega’s. Op die wijze wordt een maximale samenwerking tussen de lokale parketten en het federaal parket optimaal gewaarborgd.

In het licht van deze op het terrein absoluut noodzakelijke samenwerking dient te worden beklemtoond dat de door de Octopus-partners gesuggereerde primauteit van het federaal parket ons inziens geen goede optie is. Mogelijke conflicten tussen een lokaal parket en het federaal parket dienen ons inziens in de eerste plaats door middel van overleg te worden vermeden en/of te worden opgelost. In de mate dit overleg zou stranden, verdient het in het in deze bijdrage voorgestelde model de voorkeur de knoop te laten doorhakken door een neutrale zesde Procureur-generaal.

→
optreden buiten zijn gerechtelijk arrondissement vereisten en dat het bestaan van deze omstandigheden niet in de stukken geëxpliciteerd moest worden (Cass., 12 mei 1992, *Arr. Cass.*, 1991-92, nr. 471. Zie F. HUTSEBAUT, ‘De territoriale bevoegdheid van de onderzoeksrechter: art. 62bis Sv’, *R. Cass.*, 1992, 170-171).

Deze zou te concipiëren zijn als een volwaardige Procureur-generaal, zodat niets belet dat hij het voorzitterschap van het college waarneemt. Daarnaast verdient het aanbeveling hem het beheer toe te kennen van de portefeuille waarin de aanpak van de zware, georganiseerde criminaliteit, de internationale politionele en gerechtelijke samenwerking en de samenwerking met de veiligheid van de staat is opgenomen.

De neutrale zesde Procureur-generaal zou er daarenboven dienen over te waken dat de delegatie door het federaal parket van taken aan lokale magistraten niet tot een desorganisatie of ontmanteling van de lokale parketten leidt.

De Octopus-partners voorzien terecht in een betrokkenheid van het federaal parket bij de werking van de federale politie. Zij gaan echter niet in op de vraag of het wenselijk is dat het federaal parket over een eigen gerechtelijke dienst zou beschikken. Dit is ons inziens niet het geval. Wel is het vereist dat in het nationaal veiligheidsplan aandacht wordt besteed aan die politieopdrachten die inhoudelijk verbonden zijn met wat het federaal parket zal bezighouden. In die zin dient het federaal parket dus te beschikken over een bepaalde, vaste politiecapaciteit.

De Octopus-partners gaan niet in op de verhouding van het federaal parket tot de onderzoeksrechter en de onderzoeksgerechten. Op voorwaarde dat de onderzoeksrechters die in een federaal gestuurd gerechtelijk onderzoek opereren desgevallend tijdelijk, geheel of gedeeltelijk van hun lokale taken worden vrijgesteld, bestaat er ons inziens geen nood aan permanente federale onderzoeksrechters. Wel moet worden vermeden dat een (volledige) federale behandeling van de zaak onmogelijk wordt als gevolg van een gediversifieerde beoordeling door de lokale onderzoeksgerechten. In die zin werd in deze bijdrage gepleit voor een revitalisering en een aanpassing van de procedure houdende regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie.

De Octopus-partners gaan tot slot evenmin in op de verhouding van het federaal parket tot de rechter ten gronde. De instelling van een federaal parket hoeft, zoals werd aangegeven, inderdaad niet te leiden tot een aanpassing van de bevoegdheidsregels *stricto sensu* met betrekking tot de strafrechtsmachten. Wel werd beklemtoond dat de bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket van die aard moet zijn dat het inroepen van de nietigheid van de daden van vervolging, op grond van een opgeworpen onbevoegdheid van het federaal parket, praktisch wordt uitgesloten.